

Beheer en inrichting van groen en wilde bijen

Johan Zwanenburg

Mmv. Ivo Raemakers en Tim Faasen

Ecologica en RANOX

Wilde bijen naast honingbij

wilde bijen

360 soorten
solitair, muv. hommels
overwintert meestal als pop
klein formaat
nest in de grond, gaten in hout ed.
nectar alleen als eigen voeding
stuifmeel het belangrijkste
stuifmeel aan poten of buik
korte afstand nest-voedsel

honingbij

1 soort, niet wild
in grote volken
overwintert als volk
formaat honingbij ;-)
raat in kast
nectar voor honing (winter)
stuifmeel ook belangrijk
stuifmeelklompjes aan poten
ook grote afstand nest-voedsel

Andere vliegende beestjes

bijen

4 vleugels
normale vlucht
lange sprieten
meestal behaard
verzamelt stuifmeel

zweefvliegen

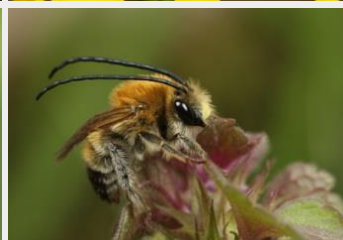
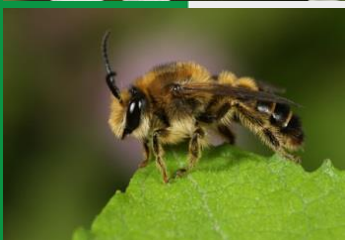
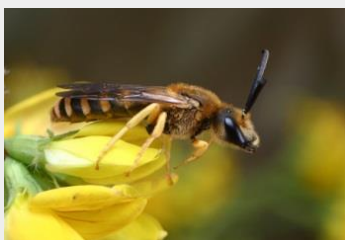
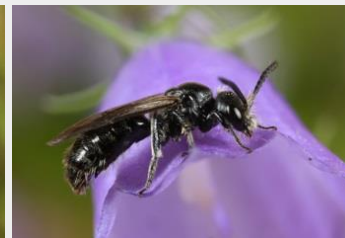
2 vleugels
snelle vlucht, stilstaan
korte sprieten
behaard of kaal
verzamelt niet

wespen

4 vleugels
normale vlucht
lange sprieten
kaal
geen stuifmeel

eco

Leefwijze en ecologie

- Afhankelijk van bloemen (generalisten en specialisten): stuifmeel is de enige eiwitbron, nectar zorgt voor energie
- Broedzorg (weinig nakomelingen, beperkte actieradius)
- Meestal solitair
- Meestal korte activiteitsperiode
- Meestal 1 generatie per jaar
- Speciale nestplekken (daardoor soms toch in bloemloze biotopen te vinden)
- Goede kolonisatoren, want op zoek naar nestplek mobiel.
- Veel soorten (klepto-)parasitair

Wat hebben wilde bijen nodig

Nestgelegenheid

- Zonnig gelegen open grond, taluds, steilwandjes, ijle vegetatie
- Oude kevergaten in (dood) hout, nestblokken
- Holle takken/stengels , rozen, vlier, braam, toorts

Wat hebben wilde bijen nodig

Stuifmeel

- Goede plantensoorten:
 - Composieten: Geel: paardenbloem, biggenkruid, muizenoor, leeuwentand, havikskruiden, streepzaden, jacobskruiskruid en boerenwormkruid. Paars: knoopkruid, distels.
 - Vlinderbloemigen: klavers, rolklaver
 - Schermbloemen: fluitenkruid, berenklaauw, peen en pastinaak
 - Grasklokje, zandblauwtje
 - Boterbloemen, brunel, hondsdrif en koninginnekruid
 - Struiken: meidoorn, wilgen, sleedoorn, rozen, brem en braam
 - Stedelijk gebied: lipbloemigen als marjolein, tijm en betonie
- Aanbod in vliegtijd nabij nest is van levensbelang

Kansen voor wilde bijen

- Zoek gebieden met landschappelijke variatie
- Ruimte is belangrijk, mn. bij bermen
- Zon
- Hogere en schrale gronden, reliëf
- Blijf uit de buurt van honingbijen
- Bedenk wat er mist

Beheer

Graslanden

- Eerst ontwikkelen naar lage productie en/of bloemrijkdom
- Eerste beurt bij voorkeur gefaseerd
- Ongefaseerd, dan na hoofdbloei
- Tweede maaibeurt kan integraal, deel overstaan gewenst
- Creëer ruigtezoom langs bosrand door extensiever beheer
- Maaidata door de jaren heen vasthouden

Houtige beplanting

- Extensief beheer als struweel, niet jaarlijks snoeien
- Creëer golvende bosrand door gaten te kappen
- Laat dood hout zo lang mogelijk staan en anders liggen

Inrichting

- **Wat heeft het leefgebied nodig?**
- **Meer voedsel**
 - Aanplant wilgen en andere goede struiken
 - Ontwikkelen bloemrijk grasland. Inzaai goed overwegen en resultaat vasthouden met goed beheer
- **Nestgelegenheid**
 - Zonnig gelegen zandige taluds of lemige steilwandjes
 - Dood en dik hout, liefst staand
 - Bijenhotels
- **Geen kortdurende feestjes!**

Vragen?

